

فدا شدن اهداف فرایندی در کتاب‌های کمک‌درسی

شهرناز بخشعلی‌زاده که یکی از کارشناسان باسابقه آموزش ریاضی و کارشناس آزمون‌های تیمز در کشور است، مهم‌ترین اشکال کتاب‌های کمک‌درسی را غفلت از اهداف فرایندی می‌داند. این غفلت به معنی بی‌توجهی به استدلال، تفکر منطقی، تفکر نظام‌مند و مانند این است. دانش‌آموزان با این روش چیزی یاد نمی‌گیرند؛ چون از حل سریع مسئله لذت می‌برند و دیگر به دنبال درک مفهوم نمی‌روند. در نتیجه از هدف یادگیری دور می‌شوند. این یادداشت کوتاه را بخوانید.

اهداف فرایندی معمولاً در کتاب‌های کمک‌درسی مغفول می‌مانند. همگام نبودن کتاب‌های کمک‌درسی با نظام، سیاست‌ها و اهداف آموزش و پرورش و بسنده کردن به تمرین‌های کتاب درسی و «آموزش خلاصه‌ای» در این کتاب‌ها، دانش‌آموز را از کتاب درسی دور می‌کنند. وقتی اعتماد و وابستگی دانش‌آموز به کتاب درسی، در نظام آموزشی سلب شود، کم‌کم یک فاجعه آموزشی رخ می‌دهد. وقتی دانش‌آموز سؤالی را در دفترچه خود می‌نویسد، همین نوشته، تصویر ذهنی ایجاد می‌کند و قدمی کوچک و کوتاه در مسیر یادگیری است و دفتر تمرین این فرصت را از دانش‌آموز می‌گیرد.

کمک‌درسی مغفول مانده‌اند. درس‌نامه می‌تواند در کتاب کار جایگاه داشته باشد، ولی نباید به‌طور مستقیم، کلیدواژه‌ای و کلیشه‌ای درس را بیان کند. نباید به دانش‌آموز کد داده شود که دانش‌آموز همان لحظه مسئله را حل کند، ولی بعد آن را فراموش کند. دانش‌آموزان با این روش چیزی یاد نمی‌گیرند؛ چون از حل سریع مسئله لذت می‌برند و دیگر به دنبال درک مفهوم نمی‌روند. در نتیجه از هدف یادگیری دور می‌شوند.

هدف اصلی آموزش این است که انتقال مستقیم نباشد و فرصتی باشد که دانش‌آموز خودش به راه حل برسد. بعضی از کتاب‌های کمک‌درسی در دانش‌آموزان بدفهمی ایجاد می‌کنند.

برنامه هم‌راستا باشد. اکثر کتاب‌های کمک‌درسی با اهداف فرایندی هم‌خوانی ندارند. اهداف فرایندی (یعنی استدلال کردن، تفکر منطقی، تفکر نظام‌مند و غیره) در بسیاری از کتاب‌های

منبع: فصل‌نامه جوانه، شماره ۴۵، ص ۲۸ و ۲۹